

Platební styk

Finanční právo III
přednáška

Platební styk

- Právní úprava provádění plateb
- Základní členění:
 - Platby hotovostní
 - Platby bezhotovostní
 - Platby za použití jiných platebních nástrojů

Platby hotovostní - obecně

- Právní úprava zák. č. 6/1993 Sb. o ČNB
- Zejm. **§ 12 – 22 zákona o ČNB**
- *§ 12 Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i bankovky a mince pamětní*
- ČNB spravuje zásobu bankovek a mincí
- ČNB vyhláškami stanoví nominální hodnoty, platnost, vzhled, vydání od oběhu, atd.

Platby hotovostní - oběh bankovek a mincí I

- Zák. č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
- Vyhl. č. 274/2011 Sb., o provedení zákona o oběhu b. a m.
- Zákon zejm. upravuje
 - Oběh
 - Ochrana
 - Dohled
 - Přestupky

Platby hotovostní - oběh bankovek a mincí II

- Příklady:
- § 5 odst. 1 a 4
- Každý je povinen přijmout tuzemské bankovky a mince bez omezení, ledaže je oprávněn jejich příjem odmítnout.
- Ten, kdo přijímá tuzemské bankovky nebo mince jako plnění vlastní pohledávky, nesmí za jejich přijetí požadovat úplatu.

Platby hotovostní - omezení I

- Zák. č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti
- Reguluje, kdy je povinnost provést platbu bezhotovostně
- Stanovuje sankce
- Obecně: limit 270 tis. Kč v průběhu jednoho kalendářního dne

Platby hotovostní - omezení II

- Zák. č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti
- Nevztahuje se zejm. na:
 - Platby daní, cla (viz případná omezení v daňových zákonech)
 - Platby pojistného, důchodů
 - Platba exekutorovi, atd.
- Sankce
500 tis. Kč, resp. 5 mil. Kč

Platby bezhotovostní

- Klasicky formou účetních záznamů v určité evidenci
- Povaha bezhotovostních peněz – účetní závazek (pasivum)
- Zůstatky na bankovních účtech – „depozitní“ peníze
- Zůstatky na rezervních účtech u ČBN – „rezervy“
- (třeba odlišovat tzv. elektronické peníze)

Platby bezhotovostní

- Právní úprava zejm.:
- zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku
- zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech
- zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB

Mezibankovní platební styk I

- Úprava zejm. v zák. o platebním styku
- Rozlišujeme dle subjektu vedoucího platební systém (vlastní systém vs. nadřízený systém)
- Mezibankovním platebním stykem se rozumí bezhotovostní převody peněžních prostředků z banky plátce do banky příjemce
- Banky a další poskytovatelé platebních služeb provádějí platby na základě příkazů svých klientů předávaných různými technickými prostředky

CERTIS

- Czech **E**xpress **R**eal **T**ime **I**nterbank **G**ross **S**ettlement system
- Jediný systém mezibankovního platebního styku v ČR, který zpracovává mezibankovní platby v českých korunách
- Provozuje ČNB
- Mezi zákl. principy patří:
 - Zúčtování mezibankovních plateb bez ohledu na výši částky
 - Zúčtování v penězích ČNB (rezervách)
 - „brutto“ zúčtování (nikoli zápočty)
 - poskytování bezúročného plně kolateralizovaného vnitrodenního úvěru

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz